

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 31. toukokuuta 2022
(OR. fr)

9361/22

Toimielinten välinen asia:
2022/0032(COD)

COMPET 358
IND 187
MI 414
RC 32
RECH 260
TELECOM 236
FIN 573
CADREFIN 87
CODEC 761

ILMOITUS

Lähettiläjä: Puheenjohtajavaltio

Vastaanottaja: Neuvosto

Ed. asiak. nro: 9177/22

Kom:n asiak. nro: 6170/22 + ADD 1

Asia: Asetus toimenpidekehyksestä Euroopan puolijohde-ekosysteemin vahvistamiseksi (EU:n sirusäädös)

Tilanneselvitys

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena puheenjohtajavaltion tilanneselvitys, joka koskee asetusta toimenpidekehyksestä Euroopan puolijohde-ekosysteemin vahvistamiseksi (EU:n sirusäädös), 9. kesäkuuta 2022 kokoontuvaa kilpailukykyneuvostoa varten.

**Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI
toimenpidekehyksestä Euroopan puolijohde-ekosysteemin vahvistamiseksi (sirusäädös)**

Tilanneselvitys

I JOHDANTO

1. Komissio toimitti 8. helmikuuta 2022 edellä mainitun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi¹. Ehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artiklaan, 173 artiklan 3 kohtaan, 182 artiklan 1 kohtaan ja 183 artiklaan.
2. Asetusehdotuksella pyritään vahvistamaan Euroopan puolijohteiden arvoketjua ja mahdollistamaan sellaisten puolijohdeteknologioiden ja kehittyneiden ja seuraavan sukupolven kvanttitekologioiden kehittäminen ja käyttöönotto, jotka parantavat unionin potentiaalisia valmiuksia edistyneen suunnittelun, järjestelmäintegroinnin ja puolijohteiden tuotannon alalla ja edistävät digitaalisen ja vihreän siirtymän toteuttamista.
3. Komission ehdotukseen liittyy toinen ehdotus asetukseksi yhteisyritysten perustamisesta Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa annetun asetuksen (EU) 2021/2085 ("perussäädös") muuttamisesta siruyhteisyrityksen perustamisen osalta. Tutkimustyöryhmä tarkastelee asetusehdotusta erikseen.

¹ Asiak. 6170/22 + ADD 1.

4. Puolijohdteita koskevaan asetusehdotukseen ei liity vaikutustenarviointia. Komissio julkaisi sen sijaan 11. toukokuuta 2022 komission yksiköiden valmisteluasiakirjan, jossa esitettiin yhteenveto ehdotuksen tavoitteesta sekä komission valitsemista menetelmistä, kriteereistä ja toimintavaihtoehtoista.
5. Komissio esitteli aloitteensa kohdassa "Muut asiat" kilpailukykyneuvostossa 24. helmikuuta 2022.
6. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ei ole vielä antanut ehdotuksesta lausuntoaan.
7. Euroopan parlamentissa teollisuus-, tutkimus- ja energiavaliokunta (ITRE) ei ole vielä äänestänyt ehdotusta koskevasta mietinnöstään.
8. Eurooppa-neuvosto korosti kokouksessaan 21.–22. lokakuuta 2021 antamissaan päätelmissä, että on tärkeää edistyä nopeasti aloitteissa, joilla edistetään huipputason eurooppalaisen siruekosysteemin luomista koko arvoketjussa ja vahvistetaan häiriönsietokykyä, myös raaka-aineiden osalta, ottaen huomioon, että tämä on olennaisen tärkeää, jotta voidaan puuttua digitaalista muutosta haittaavaan materiaalipulaan. Tässä yhteydessä Eurooppa-neuvosto ilmoitti odottavansa mielenkiinnolla komission tulevaa ehdotusta siruja koskevaksi eurooppalaiseksi säädökseksi.

II KÄSITTELY NEUVOSTON VALMISTELUELIMISSÄ

9. Komissio esitteli ehdotuksensa pysyvien edustajien komitealle 9. helmikuuta 2022.
10. Kilpailukyky- ja kasvutyöryhmä aloitti ehdotuksen tarkastelun 14. helmikuuta 2022 ja on sen jälkeen jatkanut tarkastelua esittääkseen tilannekatsauksen työskentelystään puheenjohtajakauden loppuun mennessä.

11. Helmi–toukokuussa 2022 pidetyissä yhdeksässä kokouksessa työryhmä keskittyi keskusteluissaan erityisesti komission ehdotuksen muodostavien kolmen pilarin pääperiaatteisiin. Talousarvionäkökohdat jätettiin tarkastelun tässä vaiheessa pois. Siinä käsiteltiin erityisesti seuraavia aiheita:
- puolijohteita koskevaan aloitteeseen (*Siruja Euroopalle -aloite*) liittyvä ensimmäinen pilari: aloitteen tavoitteet ja toteutus, eurooppalainen siruinfrastruktuurikonsortio, osaamiskeskusten valintamenettely ja niiden nivoutuminen muuhun siruekosysteemiin
 - toimitusvarmuutta koskeva toinen pilari: "laatuajan ensimmäisen laitoksen" määritelmä, "integroidun tuotantolaitoksen" tai "EU:n avoimen tilausvalmistajan" aseman saamista koskeva arviointimenetelmä sekä ehdotuksen tuoma lisäarvo nykyiseen valtiontukien sallimismenettelyyn nähden
 - kriisien seurantaa ja niihin reagointia koskeva kolmas pilari: seurantamekanismi ja varhaisvaroitusjärjestelmä, kriisitilanteen välineiden toiminta ja niiden mahdollinen vaikutus sisämarkkinoiden houkuttelevuuteen
 - lisäksi keskusteltiin hallintoa, luottamuksellisuutta, seuraamuksia ja komiteamenettelyä koskevista säännöksistä, mikä täydensi koko tekstin analysointia.
12. Tältä pohjalta puheenjohtajavaltio sai jäsenvaltioilta kirjallisia huomautuksia asetusehdotuksesta kokonaisuudessaan. Työryhmässä käytyjen keskustelujen ja huomautusten analysoinnin jälkeen se ehdotti jäsenvaltioille ensimmäistä kompromissia.
13. Komissio esitteli asetusehdotusta tukevan työasiakirjansa kilpailukyky- ja kasvutyöryhmälle 12. toukokuuta 2022. Työryhmä voi aloittaa tämän kompromissin artiklakohtaisen tarkastelun ja jatkaa sitä kalenterivuoden puolikkaan loppuun mennessä.

14. Samaan aikaan tutkimustyöryhmä kokoontui viisi kertaa keskustelemaan yhteisyritysten perustamisesta Horisontti Eurooppa -ohjelman puitteissa annetun asetuksen (EU) 2021/2085 muuttamista koskevasta ehdotuksesta. Puheenjohtajavaltio järjesti myös epävirallisen teknisen työpajan 1. huhtikuuta 2022.
15. Pysyvien edustajien komitea pani kokouksessaan 25. toukokuuta 2022 merkille ehdotuksen tilanneselvitykseksi (asiak. 9177/22), joka on tarkoitus toimittaa 9. kesäkuuta 2022 kokoontuvalle kilpailukykyneuvostolle.

III KESKEISET POLIITTISET KYSYMYKSET

16. Puheenjohtajavaltio totesi työryhmätasolla tähän mennessä käytyjen keskustelujen pohjalta, että jäsenvaltiot olivat tyytyväisiä yleiseen tavoitteeseen vahvistaa Euroopan siruekosysteemiä ja teollisuuden toimitusten häiriönsietokykyä tällä alalla. Ne pitävät kuitenkin voimassa yleisen tarkasteluvarauman komission ehdotukseen.
17. Jäsenvaltiot kävivät ehdotuksesta rakentavaa keskustelua. Tässä yhteydessä seuraavat seikat vaikuttivat poliittisesti arkaluonteisimmilta kysymyksiltä:

a) Puolijohteita koskeva aloite (Siruja Euroopalle -aloite)

Jotkin jäsenvaltiot ovat vaatineet, että eurooppalaisen sirualoitteen (*Siruja Euroopalle* -aloite) tavoitteet, osatekijät ja toimet erotetaan selkeämmin toisistaan. Eurooppalaisen siruinfrastruktuurikonsortion asema on onnistuttu esittelemään yksityiskohtaisesti, mutta tässä vaiheessa ei anneta selkeitä ohjeita. Lopuksi jotkin jäsenvaltiot pyysivät täsmentämään menettelyä, jolla puolijohteita käsittelevät osaamiskeskukset valitaan, ja siitä, miten ne nivoutuvat muuhun ekosysteemiin.

b) *"Laatuaan ensimmäisen laitoksen" periaate*

Jäsenvaltiot pyysivät täsmentämään tätä ehdotusta ja ehdotettua määritelmää.

Jotkin jäsenvaltiot myös kyseenalaistivat "integroidun tuotantolaitoksen" tai "EU:n avoimen tilausvalmistajan" aseman tuoman lisäarvon. Myös jäsenvaltioiden osallistumisesta näiden asemien myöntämismenettelyyn päästiin keskustelemaan. Jotkin jäsenvaltiot kehottivat vahvistamaan niiden roolia tässä prosessissa ja korostivat, että on tärkeää rajoittaa hallinnollista raskautta, suojella toimitettujen tietojen luottamuksellisuutta tai sallia konsortioiden hakea mainittuja asemia. Komission, Euroopan puolijohdaneuvoston ja jäsenvaltioiden rooli on edelleen haaste, jota on selvennettävä.

Monet jäsenvaltiot muistuttivat, että on tärkeää säilyttää tasapuoliset toimintaedellytykset sisämarkkinoilla. Ne ilmaisivat myös huolensa tukikilpailun riskistä.

Soveltamisalan osalta jotkin jäsenvaltiot halusivat, että tukikelpoiset toimet kattavat puolijohteiden arvoketjun laajemmin. Jotkin jäsenvaltiot halusivat myös, että asetusehdotuksella vastattaisiin haasteeseen, joka liittyy nykyisen sukupolven ja kehittyneempien siruteknologioiden kehittämiseen unionissa.

c) *Reagointi puolijohdealan kriisitilanteeseen*

Tästä aiheesta käydyissä ensimmäisissä keskusteluissa nousi esiin, että keskusteluja komission roolin ja toimivallan selventämiseksi kriisimekanismissa on jatkettava.

Keskusteluissa korostettiin tarvetta selkeyttää kriisitilanteen välineiden toimintaa, olipa kyse sitten tietojen pyytämisestä, etusijajärjestystä tai yhteisostoja koskevasta mekanismista.

Useat jäsenvaltiot toivat esiin tarpeen vahvistaa jäsenvaltioiden roolia näiden mekanismien täytäntöönpanossa. Jäsenvaltiot kannattivat myös yrityksille tarkoitettujen lisätakuiden käyttöönottoa ja vaativat oikeudenmukaisia hinnoittelusäännöksiä, jotka ovat ajallisesti rajoitettuja ja unionin edun mukaisia. Monet jäsenvaltiot kannattivat oikeasuhteista kehystä, joka rajoittaisi markkinainterventioita.

18. Tutkimustyöryhmässä käydyissä keskusteluissa tuotiin esiin kaksi neuvottelujen pääaihetta:

- Rahoitusnäkökohdat: komission ehdotuksessa Siruja Euroopalle -aloitteeseen liittyvä unionin rahoitusosuus siruyhteisyrityksen kautta toteutettavia toimia varten on 4,175 miljardia euroa, kun taas keskeiset digitaaliteknologiat -yhteisyritykseen liittyvä rahoitusosuus on 1,8 miljardia euroa. Yhtäältä tämä lisäys herättää kysymyksiä rahoitusvarojen uudelleenjaosta Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ja Digitaalinen Eurooppa -ohjelman välillä monivuotisessa rahoituskehyksessä. Toisaalta se edellyttää jäsenvaltioilta ja yksityisiltä kumppaneilta uusia rahoitustoimia, koska unionin rahoitusosuus kattaa yhteisyrityksen hallinto- ja toimintakustannukset edellyttäen, että tätä määrää täydennetään vähintään vastaavalla muiden osakkaiden kuin unionin rahoitusosuudella (*vastaavuusperiaate*).

- Hallintoon liittyvät näkökohdat: siruyhteisyrityksen kautta toteutettavat toimet jakautuvat yleisesti ottaen kolmeen luokkaan: a) tuotantokapasiteetin lisääminen, b) tutkimus ja innovointi, jotka liittyvät suoraan Siruja Euroopalle -aloitteeseen ja c) tutkimus ja innovointi, jotka liittyvät suoraan muihin kuin Siruja Euroopalle -aloitteessa tarkoitettuihin digitaaliteknologioihin. Sen osalta, että hallintoneuvosto hyväksyy työohjelman, komission ehdotuksessa säädetään, että ainoastaan komissiolla ja jäsenvaltioilla on äänioikeus tuotantokapasiteetin lisäämistöimiä koskevissa päätöksissä. Kysymystä yksityisten kumppanien äänioikeuksista tutkimus- ja innovointitoiminnassa, joka liittyy suoraan Siruja Euroopalle -aloitteeseen, on kuitenkin vielä selvennettävä.

19. Merkittävää edistymistä on saatu aikaan, mutta perusteelliset keskustelut ehdotuksen sisällöstä jatkuvat kilpailukyky- ja kasvutyöryhmän tulevilla kokouksilla. Kun otetaan huomioon ehdotuksen monimutkaisuus mutta myös sen merkitys korkean tason eurooppalaiselle ekosysteemille, joka takaa puolijohteiden toimitusvarmuuden unionissa ja kehittää uusia markkinoita kehittyneille eurooppalaisille teknologioille, teknisen tason työtä on jatkettava ennen kuin neuvosto voi tehdä poliittisen päätöksen, jota tämä selvitys edistää määrittelemällä keskeiset poliittiset kysymykset.
20. Puheenjohtajavaltio katsoo joka tapauksessa, että tässä tilanneselvityksessä esitetään tasapuolinen yhteenveto ehdotuksen tarkastelun aikana esiin tulleista keskeisistä poliittisista kysymyksistä.

IV PÄÄTELMÄ

21. Neuvostoa (kilpailukyky) pyydetään panemaan merkille tämä puheenjohtajavaltion tilanneselvitys.